

Verksamhetsinriktning för SUHF för 2005

Vid förbundsårsamlingen varje höst skall beslutas om förbundets verksamhetsinriktning för det kommande året dvs vid samma tillfälle som budgetdiskussionen förs. För år 2004 har följande gällt:

Förbundets verksamhetsinriktning för 2004 skall vara

Att fortsätta arbetet med att etablera sig som huvudorgan och referenspunkt för sektorns synpunkter vilket bland annat innebär att t.ex. få statsmakterna och andra samhällsorgan att betrakta SUHF som det naturliga organet för diskussion av sektorns frågor.

De frågor som är viktigast för SUHF att föra för sektorns räkning är

- Resurser för högskolesektorn
- Frågor om självstyre, både vad avser möjligheten till en ny organisationsform och minskad detaljreglering av högskolans inre verksamhet
- Internationaliseringsfrågor såsom förutsättningarna för ett europeiskt forskningsråd och genomförandet av bolognaprocessen
- arbetsfördelningen i högskolan och sektorns framtida utveckling

Att medverka till att sektorns frågor ges medial uppmärksamhet

Att fortsatt bedriva sektorsinternt arbete för utformning av rekommendationer om standarder, bevakning av rationaliseringsmöjligheter inom sektorn samt vidmakthålla nätverk. En översyn av förbundets arbetsgruppers uppdrag och mandatperioder skall genomföras.

Att initiera ett kvalitetsutvecklingsarbete vad avser formerna för förbundets egen verksamhet i syfte att ge medlemmarna största möjliga utbyte

För det kommande året är det snarare frågan om justeringar och utveckling av praktiken snarare än radikala omsvängningar. Inom ramen för den tidigare, d.v.s. nu gällande, verksamhetsinriktningen kan framledes nya uppgifter axlas. Styrelsen anser att den beskrivna inriktningen kan tillämpas även för 2005 men vill nedan antyda en utveckling av några av uppgifterna.

Ett antal yttre förutsättningar påverkar förstås förbundets arbete. Några exempel för senare delen av hösten 2004 och för 2005 är

- den forskningspolitiska propositionen
- högskolepropositionen med bla examensstruktur, tillträdesfrågor och forskarutbildning och genomförande av väntade reformer
- EU: 7e ramprogram och den eventuella tillkomsten av ett europeiskt forskningsråd
- Resultatet av tillträdesutredningens arbete

- Resultatet av utredningen om ett utökat studieår
- Försöksverksamhet med nya organisationsformer
- Kommande förändringar av lärarundantaget
- Ett eventuellt förändrat resurstilldelningssystem
- NyA-projektets genomförande
- Innovationsfrågor i allmänhet och resultatet av utredningen om lärarundantag
- Genomförandet av EUA:s konferens, Council, Generalförsamling och generalsekreterarmöte hanteras i huvudsak av Uppsala universitet men visst arbete för SUHF:s kansli kan förutses.

Verksamheten växer på ett i sig glädjande sätt. Emellertid kommer det inte att finnas kraft och möjlighet att adressera alla högskolefrågor utan ett urval kommer att behöva göras. Styrelsen bör ha ansvaret för dessa löpande prioriteringsfrågor. Vid besvarande av remisser bör sådana som rör strategiska frågor av stor betydelse för sektorn prioriteras, i synnerhet sådana där få av medlemmarna beretts möjlighet att själva inkomma med svar. Styrelsen bör fortsätta diskussionerna om delegationer av olika beslut.

Styrelsen föreslår ingen utökning av det centrala kansliet och räknar med att det ständigt vidgade uppdraget skall kunna hanteras genom ökade personella insatser från medlemmarna.

Styrelsen anser att den verksamhetsinriktning som beslutades för 2004 i stort sätt är tillämplig även för 2005, men delar nedan in sitt förslag till inriktning för 2005 under fyra huvudrubriker:

Nationella förutsättningar för universitet och högskolor (bl.a. ekonomi, system för resursfördelning, reglering i lag och förordning - självstyre, ny myndighetsform, etc)

Europeisk utveckling (Bolognaprocessen, 7:e ramprogrammet och European Research Council, universitetens roll i Europa, insatser inom EUA och NUS, etc)

Sektorns interna frågor, inre stöd (remisser, genomförande av reformer i enlighet med propositioner, t ex ECTS-betyg, egna nätverk, t ex HfR, ledarutveckling, innovationspolicy, etc)

Förbundets egen utveckling (arbetsformer, arbetsfördelning i den svenska högskolesektorn, avgränsningar mot andra organ och val av förbundets framtida roll i strategiska frågor)

Dessa delar, som av naturliga skäl är delvis överlappande, utvecklas vidare i det följande.

NATIONELLA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR

De ekonomiska förutsättningarna för sektorn är centrala för all verksamhet och fortsatta ansträngningar att aktivt diskutera olika finansieringsmöjligheter med departement, de politiska partierna, sektorns organisationer (Sveriges förenade studentkårer, Högskoleverket, Vetenskapsrådet och andra finansiärer, Akademierna m.fl.), centrala samhällsorganisationer (fackförbund, svenskt näringsliv m.fl.) är högt prioriterade. Konsekvenserna av den kommande forskningspropositionen och andra regeringsinitiativ kan ge anledning till initiativ från förbundet. Utvecklingen inom EU påverkar också de svenska nationella förutsättningarna och det är önskvärt att de ovan angivna kontakterna också kan utvidgas till kontakter med personer i EU-parlamentet för att informera dem om sektorns förutsättningar och ståndpunkter i centrala frågor, bl.a. lärosätenas roll i ett framtida Europa.

Arbetet att fortsatt bevaka och få ytterligare avtal med forskningsfinansiärer om infrastrukturkostnader i samband med forskningsbidrag bör gå vidare.

De ekonomiska förutsättningarna för lärosätenas verksamhet kommer sannolikt att påverkas av förslag som blir resultatet från utredningen av ett nytt resurstilldelningssystem för grundutbildningen liksom av kommande förändringar vad gäller lärarundantaget. Det är angeläget för förbundet att nära följa dessa utredningar. Förändringar av regelverket kring avgifter av studenter som kommer från länder utanför EES-området kan förväntas vilket då påverkar förutsättningarna för verksamheten. Skulle debatten om avgifter för andra studenter än dessa bli aktuell bör förbundet undersöka möjligheterna för att formulera en gemensam sektorsuppfattning. SUHF bör verka för att tillkommande uppdrag från statsmakterna är finansierade.

I förbundets bevakning av de ekonomiska förutsättningarna för lärosätenas verksamhet ingår även att beakta studenternas studiesociala villkor. Det berör bland annat antalet terminer som en student kan inneha studielån och balansen mellan nya platser och resurser för studiestöd.

Satsningar på innovationsfrågor liksom regelverk och ekonomiska förutsättningar kring dessa bör fortsatt ägnas uppmärksamhet. Förbundet bör fortsatt bedriva arbetet på en gemensam innovationspolicy för sektorn. Det politiska resultatet av utredningen om t.ex. ändamålsbyggnader och Kungliga biblioteket kan påverka sektorns infrastruktur och bör bevakas.

Lärosätenas förutsättningar att fullgöra sina uppdrag styrs självfallet också i hög grad av reglering i lag och förordning. Förbundet har en viktig roll att redovisa vad i nuvarande reglering som är hämmande för verksamheten och också föreslå alternativa former som tar särskild hänsyn till högskolans särskilda förutsättningar. Diskussionen om nya associationsformer bör genom förbundet föras såväl inom sektorn som med andra samhällsinstanser.

EUROPEISK UTVECKLING

Sveriges och i synnerhet svenskt högskoleväsendes roll i Norden och Europa och europeiska förändringars påverkan på lärosätena är en central angelägenhet för förbundet. Arenor för att bedriva detta arbete är bland annat NUS (Nordiska universitetssamarbetet) och EUA (European University Association) där förbundet har möjlighet att påverka arbetet inom dessa organ och därmed t.ex. kommissionens arbete. NUS förväntas, som ett resultat av NORIA-utredningen, få axla ett större ansvar för forskningspolitik på nordisk nivå.

EUA:s arbete har under lång tid varit fokuserat på Bolognaprocessen och dess genomförande. Detta arbete är inte avslutat och förbundet har en roll som EUA-medlem att via detta organ föra diskussioner om kvalitetsarbete, innehåll i qualification framework programs (struktur för beskrivning av kurser och program) osv. Ett område där EUA nu ökar sina insatser är inom den europeiska forskningspolitiken med inriktning på bl.a. det sjunde ramprogrammet och ett europeiskt forskningsråd. Förbundet bör aktivt söka delta i detta arbete.

Förbundet bör anta en för högskolesektorn gemensam roll i diskussioner av förutsättningar för och innehåll i planerade (nu och framtida) ramprogram och verka för en högre medvetenhet och påverkan med god framförhållning gentemot förhandlande och beslutande organ i dessa frågor. En särskild arbetsgrupp bör bevaka dessa frågor.

Enligt kommissionen och på regeringsnivå framförs att ett framtida Europa skall baseras på ett kunskapssamhälle. Sällan eller aldrig diskuteras i det sammanhanget lärosätenas roll i denna strävan. Inom EUA förs en sådan diskussion som förbundet bör stödja.

SEKTORNS INTERNA FRÅGOR, INRE STÖD

Det finns åtskilliga sektorsgemensamma frågor som påkallar uppmärksamhet. En del av dessa har berörts ovan. Andra är mer av karaktären att de är arbetsbesparande för sektorn som helhet genom förslag om hantering och andra rekommendationer som utarbetats centralt.

För många av dessa områden finns arbetsgrupper för löpande hantering av sådana frågor, t.ex. Behörighet och urval, NyA-systemet, informationsförsörjningsfrågor ("biblioteksfrågor"), innovationsfrågor, arbetsgivarfrågor osv. I andra frågor sätts tillfälliga arbetsgrupper upp. Detta system bör fortsätta.

En informell arbetsfördelning finns med "förvaltningschefsgруппerna" som hanterar många av frågor som förbundet annars borde ha tagit sig an, t.ex. gemensamma IT-system för hantering av olika frågor. Kommunikationen bör utvecklas ytterligare.

I sina remissvar på ett antal remisser har förbundet aviserat en vilja att göra olika åtaganden. I *Högre utbildning i utveckling* respektive i *En ny doktorsutbildning* har förbundet i sina svar accepterat att få en roll som nationellt sammanhållande organ

för diskussioner med övriga Norden och världen om doktorsutbildning, att utforma avtalsmallar mellan lärosäten för forskarutbildning liksom för de individuella studieplanerna. Beträffande förändringar i Bolognaprocessens spår kommer förbundet sannolikt att ha en central roll för vägledande diskussioner om t.ex. examensbenämningar. När det gäller svenskt deltagande i förberedelser och genomförande av 7e ramprogrammet har förbundet förklarat sig villigt att delta i centrala referensgrupper. Denna typ av åtaganden är naturliga konsekvenser av den första punkten.

Det praktiska genomförandet av en förändrad examensstruktur t.ex. vad gäller harmonisering av normer för ECTS-betyg kan komma att kräva en sektorsgemensam översyn av normer och nivåer. Styrelsen bör överväga ett sådant åtagande.

Högskolans forum för redovisningsfrågor (HfR) och Kvinnligt akademiskt ledarskap, Nätverket för yngre administratörer, de två senare med stark koppling till IDAS-projektet, är exempel på nätverk som är viktiga för sektorsgemensamma frågor centrala ekonomihanteringsfrågor (med regeringskansliet och berörda myndigheter) och sektorns ledarförsörjningsfrågor. Andra etablerade nätverk har efterfrågat om SUHF kan erbjuda en sammanhållande organisation och en "brevlåda". Dessa propåer har avvisats av resursskäl. Styrelsen bör under 2005 föreslå enligt vilka principer SUHF kan ta ansvar för olika nationella nätverk.

Förbundets informationsverksamhet och deltagande i den allmänna debatten bör koncentreras till de frågor som förbundet självt driver för att undvika splittring.

Ansträngningarna att rationalisera förbundets interna verksamhet bör fortsätta. Ett exempel på detta är övergången från ett tryckt informationsblad till ett elektroniskt. Det har dels vidgat kretsen läsare, dels inneburit en billigare hantering. Ett annat exempel är försöken med webbaserad anmälan till olika evenemang som bör fortsätta utvecklas. Former för återrapportering från arbetsgrupper och från personer förbundet nominerat till olika organ bör förbättras i kvalitetsarbetet för 2005.

Vid två tillfällen har SUHF:s styrelse inbjudit ordförandena i lärosätenas styrelser till samtal. Dessa försök att etablera närmare kontakt med en central grupp för lärosätenas ledning bör fortsätta och göras mer reguljär.

Förbundet bör öka ansträngningarna att erbjuda en gemensam i diskussion för medlemmarna i angelägna frågor i seminarie- eller annan lämplig form.

FÖRBUNDETS EGEN UTVECKLING

Under 2004 har målet varit att initiera ett kvalitetsutvecklingsarbete vad avser formerna för förbundets egen verksamhet i syfte att övriga mål på bästa sätt skall nås. Arbetet skall fortsätta under 2005.

Det finns anledning för förbundet att som ett led i utvecklingen av förbundets eget arbete under 2005 göra en analys av hur sektorn kommer att se ut på 5-10 års sikt, och hur man bäst organiserar sig för att möta alternativt stimulera en utveckling. Under förbundets 10-åriga existens har förutsättningarna för lärosätena genomgått förändringar. Relationerna mellan lärosätena präglas av ambitioner till samarbeten

av ett slag som för 10 år sedan var mindre vanliga. Forskningsfinansieringen har förändrats, bl.a. har Vetenskapsrådet fått en klarare forskningspolitisk roll osv. I arbetet bör bl.a. arbetsfördelningen mellan olika myndigheter i sektorn och utförarna representerade av SUHF diskuteras förutsättningslöst.

För att kunna vara det centrala organet i sektorn, det som alla vänder sig till, måste förbundet ha initiativet i ett antal långsiktiga frågor och från dessa lämna konkreta förslag. Arbetet med associationsformer är ett sådant arbete liksom lärosätenas finansiering och utvecklingen under en 10 årsperiod. Under 2005 bör ett analysarbete kring urval av frågor genomföras. Även resultatet av detta arbete kommer att påverka diskussionen av förbundets interna arbete. En strategisk plan för arbetet under den kommande treårsperioden bör presenteras på (jubileums-) konferensen hösten 2005.